

Skeppsviksskärgården inkl Sladan - NRO24083 Areal: 9 030 ha **Kartblad: 20K**

Kommun: Umeå

Riksvärde: Geovetenskap, skog, flora, fauna

Skeppsviksskärgården har landets bäst utbildade drumlinlandskap i landhöjningsskärgård. Drumlinerna korsas av De Geer moräner, vilket är mycket ovanligt. Strandlövs skogen har en förhållandevis stor areell omfattning. **Sönnerstgrundet - Laduskäret** karaktäriseras av växlingen mellan exponerade och skyddade samt breda och smala stränder. Åt öster dominerar breda block-stenstränder med vackert utbildad zonerings av gultåtel, krypven, salttåg, madrör och rödsvingel. Innanför denna finns en bred grovstammig gråalbård rik på högorter följt av en välutvecklad rönnbård innan granföryngringen tar över på öarnas centrala delar. Den skyddade västra sidan hyser en smal stengrusstrand helt dominerad av madrör eller blåtåtel. Gråalbården är smal, endast någon meter, och högorter saknas. Norr om Skraltviken får gråalarna ett tanigt utseende på grund av ett starkt sötvattenutflöde från ovanliggande myrstråk och ett mer skyddat läge som främjar tillväxten av porssnår. Strand och lövsnår domineras av stora bestånd av blåtåtel. På Sönnerstgrundet finns vackra klappervallar med glesa mattbildande granar och en vacker rönnbård ner mot vattnet. Vid Sönnerstgrundet finns det utomordentliga möjligheter att studera flyttfåglarnas sträck genom norra Kvarken. De östra delarna av Ostön och Ostögrundet är mycket exponerade och har en bred blockbård med enstaka härdiga grästuvor, främst gultåtel och strandråg. Innanför blockbården växer en gråalbård av varierande bredd. Ovanför den högsta driftvallen växer rönnbården och/eller granarna med ett fältskikt av kruståtel, lingon och slutligen blåbär. Speciellt ön Rönnborg kantas av en mycket vacker rönnbård. Innanför den lägivande bården av stora öar utbreder sig en sönderskuren kustlinje bestående av små flacka strandängar på finkornigare sediment, blockiga uddar och smala svårframkomliga strandbräm. På de blockrika exponerade uddarna finns här och var låga havtornsnår, som kryper mellan jätteblocken ända upp bland de vindpinade granarna. **Ön Bjuren** är med sina väldiga håll- och klappermarker en särpling i Skeppsviksskärgården. Området är till stor del kalt, vilket skapar en gynnsam miljö för åtskilliga nordliga arter t.ex. den mindre allmänna strutlaven. På hållmarken växer martallar och på klappervallarna enstaka rönnar och gran. På öns centrala delar återfinns mycket grovstammiga tallar och skogen är till största del obetydligt påverkad av människan. Bjuren hyser en av de bäst bevarade naturskogarna inom Umeå - Sävarområdet. **Sävarans delta - Tavastögern** är ett område som har ett mycket högt skyddsvärde. På en sträcka av en mil finns här alla övergångsstadier från en å med utpräglade sötvattenväxter till exponerade uddar med sydliga brackvattenarter. Det innersta delat hyser arter som gul och vit näckros och vidsträckta bestånd av sjöfräken och sjösäv. Här och var i deltaområdet finns smärre bladvassbestånd och i vattnet tillkommer kranssvälg, pilblad och olika nateväxter. I skyddade vikar finns stora bestånd av korsandmat. På grunda sandbottnar dominerar braxengräs som varierar år från år alltefter växlingen i vattenståndet. Stränderna i de inre delarna kantas ofta av vidsträckta videsnår följt av gråal, glasbjörk och slutligen gran. De olika sötvattenarterna försvinner och ersätts av brackvattenarter. En tydlig gräns går vid Buskögern där sötvattenväxten sjösäv försvinner från stora vattenytor och endast förmår bilda små bestånd. En annan gräns återfinns vid Gergrundshålet där sötvattenarterna nästan helt upphör och brackvattenarterna tilltar markant. Nu kantas istället stränderna av glest stående blåsäv och enstaka natearter. Fortfarande återfinns braxengräs på sandbottnarna. På stränderna invandrar gultåtel och flera för Bottniska vikens kust typiska växtarter. Som en följd av det rika sötvattenutflödet på stränderna utbildas ofta en yppig mossvegetation av egenartad typ. Kring Rovsundet och viken norr om Ledskäret utbreder sig flacka strandängar, som i de övre delarna gradvis övergår till myrmarker antingen genom igenväxning av grunda vikar eller genom framsipprande grundvatten. En mycket egenartad vegetation utbildas på de ställen, där snöanlagringen är riklig vintertid och avsmältningen sen. Stora ytor täcks av svällande levermossor, därav flera snölegearter. Slutligen invandrar tubbildande vitmossor och björnmossor. Ingen annanstans i länet finns ett jämförbart område där primära myrbildningsprocesser i ett landhöjningsområde kan studeras på ett så utomordentligt sätt som här. **Sladan** är en relativt skyddad havsvik i norra delen av Ostnäs fjärden. Bottnarna består av lera i de yttersta och av gytta i de inre delarna av viken. Stora mängder drift ackumuleras på stränderna under

sydliga stormar och högvatten. Vattenvegetationen domineras av kransalger, borstnate och axslinga och stränderna kantas av en tät bård av blåsäv. Strandvegetationen ovanför blåsävbården domineras av andra sävarter, olika starroch gräsarter samt överst en gråalbård, vilka bildar bälten längs med vattenlinjen. Tidigare har den sällsynta ishavshästsvensen förekommit i området, men växten är idag försvunnen från Sladan och uppträder numera i Sverige endast i Kronöområdet.